

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Nacionalizacije.

Prevzem »Kranjske hranilnice« s strani ljubljanske oblastne skupščine je zopet razgrnil vprašanje neacionalizacij in to tem bolj, ker je ta prevzem ena tistih redkih nacionalizacij, ki je bila izvršena pravilno in brez škode za našo nacionalno čast.

Ne živimo pri nas v boljševiških razmerah in zato je prvi predpogoj korektnih nacionalizacij, da se izvrše v sporazumu s prizadetimi. Druga najvažnejša naloga pravilne nacionalizacije pa je, da ta služi edinole celoti, ne pa kaki posamezni skupini ali stranki. »Kranjska hranilnica« je postala eden naših denarnih zavodov vsled dela vsega kranjskega prebivalstva in zato je samo v redu, če postane tudi last vsega kranjskega prebivalstva. In s prevzemom s strani ljubljanske oblastne skupščine se je to izvršilo.

Kako vse drugače pa se je n. pr. izvršila nacionalizacija Kazine. Mesto da bi postala Kazina last ljubljanske občine, kakor so določevala društvena pravila, je postala last ene stranke. Ena važnih nalog prihodnjega občinskega sveta bo zato, da to zadevo uredi in da postane lastnik Kazine mesto Ljubljana. Sličnih nacionalizacij, ki jih je treba korigirati, je še več in samo v čast slovenskemu imenu bo, če se bodo vse te nacionalizacije korektno korigirale.

Poleg teh nacionalizacij pa so se v preobratnih dneh izvršile še druge »nacionalizacije«, ki imajo to posebnost, da sploh niso bile nobene nacionalizacije, temveč so vsa ta nacionalizirana podjetja ostala v tujih rokah. Mesto da bi se s pravilno izvedenimi nacionalizacijami gospodarsko osamosvojili, smo vsled delovanja gotovih gospodov ostali tam, kjer smo bili in edin »profit« teh »nacionalizacij« je, da je prišlo par Slovencev v razne upravne ravne.

Za naš uspešen razvoj pa je nujno potrebno, da pripadajo vsa važnejša gospodarska podjetja na področju Slovenije tudi dejansko slovenskemu narodu. Ne iz kakih šovinističnih vzrokov, temveč iz dejanske potrebe, ker je drugače gospodarska organizacija slovenskega naroda nemogoča.

Potreba organizacije slovenskega gospodarstva pa je vsak dan večja in mislimo, da je tudi že vedno večja možnost, da se ta organizacija izvede. Vse naše nacionalno življenje je bilo desetletja dolgo ovirano od neplodnega boja med »liberalci« in »klerikalci«. S sporazumom med SLS in NRS je ta boj premošten in sedaj je ustvarjena možnost, da Slovenci brez ozira na razlike v svetovnem naziranju v gospodarskih vprašanjih nastopamo složno. Mesto da s pravnimi medsebojnimi boji samo tratimo sile, bi mogli enkrat s složnim delom tudi potencirati svoje sile. Na vse zadnje je vendar v interesu vsakega Slovenca, da je slovensko gospodarstvo krepko razvito in da pridemo že vendar enkrat do tega srečnega položaja, ko bomo mogli pričeti z izvajanjem slovenskega gospodarskega programa.

In prav v volivnem boju je treba to povedati. Ni res, da bi morali slovenski volivci do 11. septembra poslušati samoglasla, ki jih ločijo eden od drugega, temveč ravno sedaj je treba povedati, da so tu tudi stvari, ki so vsem skupne in da tudi najostrejši strankarski boji ne smejo razbiti slovenske solidarnosti. Ta slovenska solidarnost mora biti tudi v volivnem boju tako močna, da bo omogočila gladko sodelovanje strank tudi po volitvah in sicer zlasti na gospodarskem polju.

Seveda pa je jasno, da je nemogoče

Vukičević ostane tudi po volitvah gospodar položaja.

Beograd, 25. julija. Govor, ki ga je imel Ljuba Davidović v soboto v Skoplju, je bil predmet raznih komentarjev v političnih krogih. Sodi se, da je bil Davidović, četudi je obsojal Voljo Vukičevića, to pot vendar bolj usmerjen kakor takrat, ko je govoril v Takovu v Beogradu. Demokracija Irde, da je Davidovićev govor samo posledica govora Velje Vukičevića, ki je pozival Davidovića, naj navede konkretne primere za svoje irditve o volivnem teroru in za obtožbe, ki jih je izrekel pri Takovu. Demokratski krogi smatrajo, da se s tem govorom situacija ne bo poslabšala in da se bo ohranilo edinstvo stranke ter da bo do razčiščenja prišlo najbrž šele po volitvah, čeprav se je mislilo, da pride do njega že zdaj.

Vukičević mora zdaj rešiti vprašanje odnošajev med radikalskimi ministri in med glavnim odborom radikalne stranke. Sestanek, ki bi se bil moral vršiti med Vukičevićem in Aco Stanojevićem, se je najbrž vršil v Nišu, ko se je Vukičević vračal iz Skoplja v Beograd. Na tem sestanku so se morali določiti temelji sporazuma med Aco Stanojevićem kot zastopnikom glavnega odbora stranke in med Vukičevićem kot zastopnikom vlade, oziroma radikalskih ministrov. Izgleda pa, da ta sestanek ni privedel do zaželenega

uspeha. Kakor Irde v dobro obveščenih krogih, bi Vukičević ves položaj v radikalni stranki rad postavil na nove temelje. On stoji na stališču, da v radikalni stranki ni nobenih skupin in da se ne vodi boj med posameznimi frakcijami, temveč da so vse difference, ki obstoje med njimi in med posameznimi člani, samo osebne difference radi kandidatur. S tega stališča misli Vukičević, da bo lahko pripravil Aco Stanojevića in druge radikale do pomirljivosti, da se ne bodo nad posameznimi slučaji spodlikali. Vukičević meni, da je tem našel najbolj zdravo rešitev.

Glavni odbor radikalne stranke pa stoji na stališču, da to niso samo osebna vprašanja temveč načelna. Sedaj je vprašanje, kak vpliv bo imel Aco Stanojević na glavni odbor radikalne stranke.

Velja Vukičević misli, da bi se neposredno po volitvah morala sestati državna konferenca ali kongres radikalne stranke. On se nadeja, da bo v narodno skupščino spravil veliko število svojih ljudi in da bo potem imel tudi odločilen vpliv na kongresu stranke ter da bo tam izvoljen strankarski forum tak, kakor bo njemu prijal. Tako bi radikalna stranka prišla v njegove roke in radikalni poslanci bi se mu morali pokoriti ali pa izstopiti iz radikalne stranke.

Davidovićev govor v Skoplju.

Skoplje, 23. julija. Danes je imel Davidović shod, za katerega je vladalo velikansko razpoloženje, ker je imel na shodu Davidović odgovoriti Vukičeviću. Med drugim je Davidović izvajal:

Demokratska stranka je šla v vladu, da izvede svobodne volitve. Zahtevali smo, da morajo biti uradniki, ki ne spoštujejo državljanskih pravic volivcev, odpuščeni. Zahtevamo, da so v državni službi samo pošteni ljudje. Vseeno je, če so ti naši pristaši ali ne, glavno je, da so ljudje, v katere moremo zaupati. Prepričani pa smo se, da so ostali slabi ljudje v državni službi. Po sporazumu pa to ne bi smelo biti. Prvi ukaz o višjih uradnikih je bil podpisan brez znanja demokratskih ministrov. Tudi ukaz o imenovanju srezkih poglavarjev je bil donešen brez znanja naših ministrov. Kdo torej ruši vladno koalicijo? Ne zahtevamo uradniške izpjembe iz strankarskih razlogov, temveč da varujemo svobodo volitev. Mi izvršujemo svoje obljube in zato zahtevamo, da jih izpolnjujejo tudi drugi.

Pravijo, da ne navajam dejstev. Če bi navedel vsako podrobnost, potem bi bilo tega toliko, da bi bili vsi brez večerje. Mesto da bi se razmere zboljševale, je vse vedno slabše. V Valjevu je bil boj med radikali in bilo je 32 ranjenecov. V Krivi Palanki je neki kapetan razpustil naš shod in mesto da bi se opravičil, je dejal, da je imel dr. Šečerov protidržavni govor. Tako smo postali tudi mi protidržavni.

sodelovanje s stranko, ki je interesirana na tem, da se ne izvede nobena revizija slabo izvedenih nacionalizacij. Sodelovanje je pač mogoče le med ljudmi in skupinami, ki imajo skupen cilj in pošteno voljo, nemogoče pa je z ljudmi, ki so krivi, da so bile vse nacionalizacije zaigrane.

V hipu, ko postanemo tako solidarni, da moremo pravilno izvesti nacionalizacije, se začneja tudi nova doba slovenske politike. Ker v tem trenutku bomo do-

Moj govor v Beogradu je bil klic državljana, ki ne trpi nasilja. Bil je bol demokracija, ki se vpraša, kaj bo, če se gode take stvari!

Končno je dejal Davidović s poudarkom, da v vrhovni demokratski strankarski instanci, ki je nad njim in nad vsemi demokratičnimi ministri, ni nobenega nesoglasja.

POGAJANJA Z ITALIJO ŠELE PO VOLITVAH.

Beograd, 25. julija. V političnih krogih se v poslednjem času mnogo govori o direktnih pogajanjih med Jugoslavijo in Italijo. V ta namen naj bi v kratkem odšel italijanski poslanik v Beogradu general Bodrero v Rim, kjer bo dobil pooblaščenje od italijanske vlade za takojšnja direktna pogajanja med Beogradom in Rimom.

General Bodrero čaka na povratek našega zunanjega ministra dr. Voje Marinkovića, da se z njim dogovori glede direktnih pogajanjih med Italijo in Jugoslavijo.

V nasprotju s temi vestmi pa je izjavil dr. Voja Marinković, da čas za direktna pogajanja ni prikladen radi volitev v Narodno skupščino. Tudi bi ta vlada ne mogla nuditi sigurnih garancij. Iskrena pogajanja bi mogla nuditi samo vlada, ki se bo sestavila šele po volitvah.

Zato ni pričakovati, da bi se pričela direktna pogajanja z Italijo pred volitvami.

segli ta napredek, da pri vseh strankarskih prepirih ne bomo pozabili na svoje skupne interese in bo postala slovenska politika, ki je ne more premotiti ne tečajna razlika v delnicah, ne bogato plačana uprava mesta, temveč ki pozna vedno le — blagor celote.

Prevzem »Kranjske hranilnice« je prvi znak, da prihajamo do te nove dobe in upamo, da bo sporazum med SLS in NRS to dobo v celoti uveljavil.

Izjava Marinkovića.

Beograd, 25. julija. (B). Dr. Voja Marinković je glede na Davidovićev govor v Skoplju izjavil tole:

Za razumevanje situacije je treba vedeti, kako so se stvari razvijale. Ko je imel Davidović svoj govor pri Takovu, sem bil jaz na potovanju. Ko sem se vrnil v Beograd, sem prečital njegov govor. Sklinal sem takoj demokratske ministre. Smatrali smo, da je Davidović z občo obsodbo vlade pogodil v prvi vrsti nas demokratske ministre. Za to sem mislil podati ostavko. Tudi gospodje kolegi so bili z menoj istih misli. S posebnim pismom sem obvestil o tem Davidovića.

Vso stvar smo obravnavali potem tudi na dveh sejah izvršilnega odbora, ki sta se vršili dopoldne in popoldne. Prišli pa smo do zaključka, da se zadeva ne da rešiti brez širšega glavnega odbora. Predhodno pa se moramo sami sporazumeti.

Za svojo osebo vstrajam pri tem, da ne moremo voditi dvojne politike. Če je svoboda volitev res ogrožena, potem moramo iz vlade. Če pa to ni res, potem ne smemo napadati vlade. Rekel sem, da bi, če bi bil sam uverjen, da se gode nasilja, izstopil iz vlade in ne bi čakal šele, da bi bil na to pozvan. Če pa sem nasprotno prepričan, da je sedaj stanje boljše, kakor je bilo l. 1925 in tudi leta 1923, potem ne smem prevzeti nase odgovornosti, da na svojo roko izstopim iz vlade. Ako se vstraja pri trditvi, da je svoboda volitev res ogrožena, potem naj nam reko, da gremo iz vlade. Kar jaz zahtevam, je enolnost: ali ostanemo vsi v vladi, ali gremo vsi iz nje, ne pa eden noter, drugi ven.

Tako stoji stvar tudi danes. Mislim, da se stvar ne da drugače rešiti. kakor na ta način, ki sem ga razložil. Tudi sedaj po drugem Davidovićevem govoru mislim tako — če mogoče še odločneje. Meni osebno je vseeno, kako se zadeva končno reši: ali odidem ali ostanem. Mislim pa, da je boljše za vso situacijo, za stranko in za svobodo volitev, če ostanemo v vladi. Sicer bom pa tako postopal, kakor bo odločil glavni odbor stranke. Prav tako tudi ostali moji kolegi v vladi.

36 GIMNAZIJ BO ODPRAVLJENIH.

Beograd, 25. julija. V prosvetnem ministristvu so začeli delati na znižanju števila gimnazij. Od 116 gimnazij se bo ukinilo 36 zavodov.

DAUDET JE BIL ARETIRAN V BELGIJI.

Pariz, 25. julija. A. Daudet, znani rojalist in nacionalist, je bil aretiran v Belgiji.

ACA STANOJEVIĆ PRISPEL V BEOGRAD.

Beograd, 23. julija. (B). Prvi podpredsednik glavnega odbora radikalne stranke Aca Stanojević je dopotoval sinoči v Beograd.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 25. julija. Včeraj se je pričelo prvo kolo saveznih nogometnih pokalnih tekem.

V Osijeku sta nastopila reprezentanta zagrebskega in osješkega nogometnega podsaveza. Igra je končala z 3 : 2 v korist Zagreba.

V Beogradu pa se je vršila tekma med reprezentancama beogradskega in sarajevkega nogometnega podsaveza. Zmagali so Beograjčani z 8 : 2.

Širite »Narodni Dnevnik«.

Dnevne vesti.

ČE ZE LAZEJO, NAJ LAZEJO PAMETNO.

Esdeesarska »Riječ« z dne 14. julija je poročala o sijajnem shodu Sv. Pribičevića v Zalužnici (Lika), kjer je bilo 5000 ljudi. Vsa vas Zalužnica pa ima okoli 1200 prebivalcev. Vsa občina Vrhovine pa nekaj nad 7000 ljudi in sicer z dojenčji, otroci in starčki. Kako je potem prišlo na shod Pribice 5000 ljudi, to ve edino esdeesarsko glasilo in pa disti analfabeti, ki ne znajo šteti do tri.

— **Odlikovani so bili** z redom sv. Save IV. stopnje dekan Martin Tomažič; z zlato kolajno za civilne zasluge: upokojeni sodni sluga v Ljubli Simon Berlić, Eduard Pivec, posestnik v Ribnici na Pohorju in Anton Maček, posestnik in mlinar v Senovi. S srebrno kolajno za civilne zasluge Josip Kurent, sluga Kranjske hranilnice v Ljubli, Alfred Vidmar, ključavničar strojnih tovarn v Ljubli in Fr. Pintar, rudar v Zabukovcih.

— **Českoslovaško odlikovanje.** Gospod prezident Českoslovaške republike je odlikoval znano sokolsko delavko gospo Ano Jugovo z zlato medaljo reda Belega Lava za njene izvanredne zasluge za Sokolstvo. To odlikovanje je bilo izročeno gospo Jugovi 20. t. m. potom konzula Českoslovaške republike v Ljubli Drem. Fr. Reslom v prostorih tukajšnjega konzulata.

— **Preuredba v splošni bolnici.** V ljublijski splošni bolnici se je 21. t. m. premestil otolarynološki oddelk, ki je doslej posloval v poslopu kirurškega oddelka, v paviljonu štev. III., kjer ima zaenkrat 22 postelj. Vedno nepopolnjeni kirurški oddelk je s to premestitvijo pridobil na prostoru.

— **Stanovanjski zakon.** Ministrstvo za socialno politiko objavlja, da so vse vesti o predložitvi izjemnih stanovanjskega zakona neuteleljene. Zakon more izpremeniti edino Narodna skupščina, ki je pa, kot znano, razpuščena.

— **Akcija proti divjim zakonom v Splitu.** Splitško okrajno glavarstvo namerava izvesti obširno akcijo zoper divje zakone v mestu in okolici. V Splitu je namreč konkuinat zelo razširjen.

— **Električna razsvetljava železniških vagonov.** V vseh naših mednarodnih vagonih se uvede električna razsvetljava. Doslej je opremljenih že 10 vagonov z električno razsvetljavo.

— **Popravilo proge Zagreb—Osijek.** Direkcija državnih železnic v Zagrebu je otvorila večji kredit za popravilo proge Zagreb—Osijek. Dela so se že pričela.

— **Olajšava za obiskovalce primorskih kopališč.** Kot poročajo, bo prometno ministrstvo dovolilo, da bodo vozili osebni vlaki, potem ko se ustavijo na reški postaji, do obale, tako da bodo prestopali obiskovalci primorskih kopališč lahko takoj na parnike.

— **Poizkusna radiopostaja v Mariboru.** Telefonska in brzojavna sekcija mariborske glavne pošte je uredila poizkusno odajno radiopostajo.

— **Pravilnik za izpit inženjerjev-suplenov.** V ministrstvu trgovine in industrije se izdeluje nov pravilnik za polaganje izpitov inženjerjev ki so nameščeni na srednjih tehničnih šolah kot supleni. Po položitvi izpita dobi inženjer-suplent čin profesorja strokovnih šol.

— **Inspekcija državnih gledališč.** V svrhu poravnave vseh sporov med posameznimi narodnimi gledališči in sporov med obojem in gledališkimi upravami je naročil prosvetni minister prosvetnemu oddelku, da izvrši inspekcijo vseh Narodnih gledališč.

— **Inspekcija carinarnic v Sloveniji.** Direktor direkcije carin dr. Konrad Smid inspicira te dni carinarnice v Sloveniji.

— **Upravitelji vajeniških šol.** Prosvetni minister je izdal odlok, ki določa, da imajo biti upravitelji vajeniških šol v krajih, kjer se nahajajo meščanske šole, upravitelji teh šol. V krajih, kjer ni meščanskih, nihi srednjih šol, bodo upravitelji vajeniških šol upravitelji zavodov, v katerih so nameščene vajeniške šole.

— **Izpitni maturantov-privatistov.** Prosvetni minister je odredil, da se prično izpitni maturantov-privatistov na vseh gimnazijah, realnih gimnazijah in realkah v državi dne 25. avgusta.

— **Honorarij za privatne izpite na meščanskih šolah.** Prosvetni ministrstvo je izdalo odlok o višini honorarijev, ki jih imajo učitelji privatisti meščanskih šol pri polaganju izpitov. Honorarij znašajo: pri izpitiha en razred 500 Din, za dva razreda (skraj-

šan izpit) 900 Din, za končni izpit 400 Din, za dopolnilni izpit pri prestopu učenca iz druge šole na meščansko 60 Din od predmeta. Takse so oproščeni vsi učenci, katerih starši ne plačajo nad 30 Din neposrednega davka, kakor tudi učenci — otroci siromašnih invalidov.

— **Gradbena direkcija v Ljubli** opozarja vse zainteresirane na razpis I. ofertne licitacije za gradbo novega paviljona Kirurško-urološkega oddelka splošne drž. bolnice v Beogradu, ki se vrši dne 5. avgusta t. l. v računskem oddelku ministrstva za zgradbe v Beogradu. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasov, ki so nabili na uradni deski gradbene direkcije, Turjaški trg, I. nadstropje.

— **Iz državne službe.** Okrajni glavar vladni svetnik Matija Kalk je iz Črnomlja premeščen v Novo mesto, za okrajnega glavarja v Črnomlju pa je imenovan Lovro Sančan. Okrajni komisar Krošelj je iz Novega mesta premeščen k okrajnemu glavarstvu v Kamniku. Carinski uradnik Dragotin Paljaga je iz Maribora premeščen h glavnemu carinarniku v Ljubli, kancelist Rudolf Rupnik pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti je podal ostavko na državno službo.

— **Iz poštne službe.** Upokojeni poštni kontrolor Franc Legač je imenovan za arhivskega uradnika pri poštni direkciji v Ljubli.

— **Imenovanje.** Za oblasnega poveljnika državne varnostne straže v Mariboru je imenovan Fr. Finžger.

— **Velika tatvina na vlaku Zargeb—Split.** Na progi Zagreb—Split, v bližini Knina je izvršil te dni neznan lopov veliko tatvino. Odnasel je neki dami kovec, v katerem se je nahajalo razven drugih stvari 60.000 Din gotovine.

— **Iso Lang izpuščen iz zapor.** Afera Ise Langa je znana. Možakar je sedel dve leti in dva meseca v preiskovalnem zaporu. Sedaj pa se je naenkrat izkazalo, da se mu je godila deloma krivica in da je žrtev krivega pričevanja inspektorja monopolne uprave Luke Petroviča, vsled česar so ga izpustili, da se bo branil na svobodi. Ko so mu prečitali sodni sklep, se je tresel po vsem telesu in ni mogel reči drugega kot: »Nedolžen sem.« Lang ostane pod policijskim nadzorom ter se bo moral javiti vsak dan na policijo.

— **Posledica požara v justični palači na Dunaju.** Iz Dunaja poročajo: Vse privatne stranke, katerim so zgoreli ob pritiski požara justične palače na Dunaju akti, pripravljajo odškodninske tožbe zoper državo.

— **Nenavaden plemenitost.** Mati gospodične Bonatti, ki jo je zločinec Robinson, ko smo poročali, razkosal, shranil v kovčeg ter kovčeg deponiral v garderobi nekakega londonskega kolodvora, je vložila na angleškega justičnega ministra ginljivo prošnjo za pomilostitve na smrt obsojenega morilca njene hčere. Prošnjo ufemeljuje s tem, da bi usmrčenjem morilca ne koristilo niti njej sami, niti njeni roditelji, ker njena hčerka z usmrčenjem morilca itak ne more več oživeti, pač pa bi povzročila justifikacija ženi in otrokom morilca največjo srčno bol. Mati umorjene deklice prosi, da se pomilosti morilec na dosmrtno ječo, tako da ne bo mogel nikomur več škodovati.

— **Samomor 80 letnega starca radi nesrečne ljubezni.** Osemdesetletni Gaetano Turisi v Giardinu (Messina) je živel več let v kombinatu z mlado, lepo deklico. Nekega dne ga je par mladeničev, ko je šel mimo njih s svojo ljubico, razžalilo. To je starca tako razjezilo, da je hitel domov, pograbil lovsko puško ter navalil na mladeniče. Prišlo je do pretepa, radi katerega je bil obsojen starec na mesec dni ječe. Medtem ko je sedel za zamuženimi okni, je postalo njegovi ljubici dolgčas, pozabila je na starca, ter se preselila k nekemu mladeniču, ki ji je že dolgo časa dvoril. Ko se je starec iz zapore vrnil in videl, kakšna nesreča ga je zadela, se je vrgel iz žalosti pod vlak.

— **Nesreča pri delu.** Karol Brevir in Ivan Baš, kmetska delavca, sta bila zaposlena pri demonfiranju neke hiše v Gotovlju. Nesrečni slučaj je hotel, da se je zrušil neki zid ter pokopal oba delavca. Obema je bila zlomljena hrbtnica. Zdravniki dvomijo, da bi ostala pri življenju.

— **Vlom v cerkev.** V cerkev v Netriču pri Karlovcu je vlomil te dni cigan Mijo Hudorovič. Cigan je odnesel vse dragocenosti, kot monštranco, par kelihov in denar, ki ga je našel v puščici. Skupna vrednost ukradenih stvari znaša 76.000 Din. Vse ukra-

dene stvari je skril v bližnjem gozdu, kjer jih je orožništvo po njegovi arelaciji našlo. — **Enajsti dni sredi morja brez hrane in brez kaplje vode.** Te dni je zalofil dva ribiča iz Nove Zemlje v mali barki na morju vihar. Valovi so ju zanesli daleč na odprto morje. Ker je nastopila gosta megla, sta izgubila ribiča orientacijo ter blodila celih 11 dni po morju brez hrane in brez kaplje vode. Enajsti dan ju je rešil neki parnik gotove smrti.

— **Nenavaden polet koristi.** Dunajski aeroplan se je spustil te dni na letališču pri Salzburgu na zemljo, da bi čez 10 minut vožnjo nadaljeval. Medtem ko sta popravljala dva delavca na krovu aeroplana mal defekt, se je približal aeroplanu radoveden gledalec, korist pri salzburškem gledališču. Ker je v letalstvu popolen lajak, je prišel približno aparata. Ko se je letalo zopet dvignilo v zrak, ga je zgrabilo krilo in dvignilo z aeroplanom vred v zrak. Korist je jel klicati v smrtnem strahu iz vsega grla na pomoč, vendar ga pa pilot ni čul. K sreči je stal v bližini komandant aerodroma, ki je izstrelil v zrak par raket ter s tem opozoril pilota, da nekaj ni v redu, vsled česar se je spustil pilot zopet na zemljo. Njegovemu potniku se k sreči ni nič drugega pripetilo, kot da je prestal precej strahu.

— **Pikanen proces na Dunaju.** Te dni se je vršila na Dunaju kazenska razprava zoper Roza Schaffer, Roza Schaffer je bila svoječasno znana po vsej Evropi. Imela je na Orabnu parfumerijo. Med njena stalna odjemalca sta šela tudi prestolonaslednik Rudolf in Viljem II. Bila je dalje časa ljubica kralja Milana. Makart jo je ovekovečil na eni svojih najboljših slik. Pred sodišče je prišla, ker je razžalila eno svojih sosed ter ji zadržala troje kokoši. Roza je tajila, kljub temu pa je bila obsojena na 5 šilingov globe.

— **20 žrtve »črne vdove«.** V južni Kaliforniji in Arizoni se je pojavil majhen pajek, čigar ugriz povzroči naglo smrt. Znanstveno ime pajka je »latrodectus mactans«. Prebivalstvo ga nazivlja »črna vdova«. Doslej je ugrizel pajek 20 oseb, ki so vse umrle. Čudno je, da so vse žrtve moški. Večinoma umro ljudje tekoma 24 ur po ugrizu. Domneva se, da je bil zanešen mrčes s sadjem ali lesom iz daljnjega vzhoda.

Ljubljana.

— **Predsedniki ljubljanskih volišč.** Službene Novine z dne 20. t. m. objavljajo listo predsednikov volišč v Sloveniji. Za mesto Ljubljana so imenovani: volišče I, dr. Adolf Kaiser, viš. sodni svetnik, II. vss. Miha Vehovar, III. vss. dr. Fran Mohorič, IV. vss. dr. Milko Gaber, V. ss. Anton Avsec, VI. ss. Rudolf Sajovic, VI. a) sodnik Franc Gorečan, VII. sodnik Karol Potrata, VIII. sodnik dr. J. Bizjak, IX. odvetnik dr. Josip Azman, IX. a) odvetnik dr. Oton Fellich-Frankheim, X. odvetnik dr. Fran Frlan, XI. odvetnik Vladimir Knaflič, XII. odvetnik dr. Vladimir Krejčič, XIII. odvetnik dr. Modic, XIV. odvetnik dr. Anton Svigelj, XV. dr. Fran Tominšek, XVI. dr. Alojzij Vrtačnik, XVII. dr. Avgust Pirjevec, XVIII. profesor dr. Lovro Sušnik, XIX. odvetnik dr. Janko Žirovnik.

— **Zgradba carinarnice.** Kot poročajo beograjski listi, je odobrila Generalna direkcija carin iz kaldrminskega fonda kredit 8 milijonov dinarjev za zgradbo carinarnice v Ljubli.

— **Iz poročila o živinskem sejmu v Karlovcu posnemamo,** da so tam cene živini nekoliko padle. Cene so sledeče: voli I. 7 do 8 Din, voli II. 5 do 7 Din, voli III. 3 do 5 Din za kg žive teže; krave 4 do 5 Din; bikli 6 do 8 Din; telefa 6 do 12 Din; pišani prašiči 12 do 14 Din; ovce 80 do 120 Din; kostruni 80 do 150 Din, kozlički 80 do 120 Din, ovce 200 do 250 Din, koze 180 do 220 Din komad; par težkih konj 7.000 do 10.000, par lahkih 5000 do 9000 Din. Ljubljanski mesarji kupujejo živino večinoma v Karlovcu. Ker so cene v Karlovcu padle, bi bilo pravično, da bi tudi ljubljanski mesarji cene mesu znižali, vsaj za toliko, za kolikor so padle v Karlovcu cene živini.

— **Prememba posesli.** Kakor čujemo je zavarovalnica »Croatia« v Zagrebu kupila od gospe Magde Schleimer, hišo v Selenburgovi ulici št. 4. S tem je ta zavod v posesti že druge hiše v Ljubli.

— **Poročno zasedanje v Ljubli.** Letošnje jesensko poročno zasedanje v Ljubli se prične dne 19. septembra in ne, kakor je bilo prvotno razglašeno, dne 22. avgusta. Za predsednika poročnega sodišča je imenovan predsednik deželnega sodišča Fran Rekar, za njegove namestnike pa: podpredsednik deželnega sodišča Peter Keršič, višji deželnosodni svetniki dr. Kai-

ser, Jakob Antloga in Mihael Vehovar ter deželnosodni svetnik Josip Janša.

— **Vodnjak za fivolskim gradom popravljen.** Mestni magistrat je dal znani vodnjak s kipom boginje Here za fivolskim gradom popraviti. Vodnjak ni funkcionalen že od leta 1913 dalje. S tem, da je dal mestni magistrat vodnjak popraviti je ustregel ponovnim prošnjam fivolskih sprehajalcev, ki imajo sedaj v fivolskih nasadih dobro pitno vodo iz mestnega vodovoda.

— **Udruženje vojnih invalidov.** Krajevni odbor v Ljubli priredi v nedeljo dne 31. julija veliko vrtno veselico na Strelišču pod Rožnikom. Vspored veselice je tako obširen in zanimiv, da ga na tem mestu kar naenkrat ni mogoče objaviti, pač pa se bo to storilo dnevno v manjših odlomkih. Opozorjamo na daljne dnevne priobitve glede te veselice. Zabava bo nadvse zanimiva.

— **Iz pestre ljubljanske kronike.** Danes jutraj je zapel na Karlovski cesti neki petelin »Kikiriki«.

STRASNA SLIKA UPRAVE V JUŽNI SRBIJI

Pred vojaškim sodiščem za oficirje v Požarevcu se je moral dne 15. julija zagovarjati kapetan Viktor Gogala, ker da je dne 4. avgusta l. l. kot komandant 13. obmejne čete v službi razžalil predsednika občine Radovište v stručnem okraju šazmana Arslana in občinskoga dlovdvoja Kavačiča. Kapetan Gogala je ostro napadal ta dva človeka, ker sta izsiljevala njegovega vojaka Orslana Alija, ko je ta zahteval potrdilo, potrebno za prejemanje rodbinskega dodatka.

Na razpravi je dejal g. Gogala v svojo obrambo to-le:

»G. polkovnik, jaz sem se moral razljutiti. Moja naloga je bila, da ščitim državne interese. Opetovano sem prestregel pisma Macedonskega komiteja naslovljena na predsednika občine in njegovega tajnika. Ko sta spoznala, da vem, kaj delata, sta me skušala spraviti stran. Obtožen sem, da sem razžalil ta dva človeka in vsled tega že leto dni ne morem delati majorskega ipita. Če pa bi tega človeka na mestu ubil, bi mi morala izplačati država, ki me danes toži, 500 Din.«

Na začetku sodnika, je predložil kapetan Gogala »Službene Novine« z dne 14. avgusta 1920, kjer je bila objavljena ta-le objava:

»Vsled sklepa načelstva občinskega okraja in na osnovi čl. 10 in 12 zakona o javni varnosti je proglašen za hajduka šaziman Oran iz sela Radovište ter je s tem vsakomur dana pravica, da ga ubije. Kdor ga ubije ali prime in izroči oblasti ali omogoči, da ga oblast prime, dobi kot nagrado od načelstva 500 dinarjev.

Torej g. sodnik, on je ocenjen kot hajduk in ta uцена ni do danes preklicana.«

— Pa kako je mogel biti do danes predstojnik občine, ko je proglašen za hajduka, vpraša sodnik, ki se ni mogel nehati čuditi.

»G. sodnik. Tega ne smem povedati. Tu so vmes strankarski razlogi, v katere se kot vojak ne smem mešati. Tudi od sedmorice, ki pričajo za tega človeka so štirje hajduki. Kavazič pa je sedaj zaprt.«

— Ipak! Bolje bi bilo, da ste vršili samo svoje posle. Morali bi vso stvar prijaviti sreskemu poglavarju, ne pa, da sami greste v občinsko pisarno.

»Pa jaz sem to opetovano storil. Tožbo proti meni pa ni sestavil šaziman, temveč sreski pisar. Ta pa je bivši robijaš, ki je osem let sedel v Požarevcu. Tudi njemu sem bil na potu.«

Končno je predložil g. Gogala še policijsko potrdilo, da je bil nanj izvršen v Radovištu atentat.

Seveda je bil g. Gogala oproščen in samo škoda je, da nimamo v južni Srbiji več tako odločnih in neustrašnih oficirjev.

Sport.

Boksmatch Dempsey—Sharkey.

Jack Dempsey, najpopularnejši bokser zadnjega desetletja, ki mu je lansko leto vzel svetovno prvenstvo Gene Tunney, si je 21. t. m. priboril važno zmago nad Jack Sharkeyem. Slednjega so smatrali za najresnejšega nasprotnika Tunneya in je Sharkey notiral 7 : 5. Amerikanci sami so dvomili nad zmago Dempseya, ker je starejši od Sharkeya (32 : 25), poleg tega je Sharkey tudi silno močan in učen v nogah.

80.000 ljudi je prisostvovalo boju; prišli so na svoje stroške, kajti tako silovitega boja Newyork že dolgo ni videl. Način boja obeh pravkov je bil popolnoma različen. Dočim se je Dempsey izogibal bližinskega boja in gledal samo na to, da bi nasprotnika utrudil s svojimi strahovitimi udarci, je skušal Sharkey zadeti Dempseya v glavo, oziroma v oko, da bi mu na ta način zaprl oko in ga oropal sigurnosti v udarcih. Mogoče je Sharkeya pokopal ravno ta enostranski način boja, kajti Dempsey je takoj spoznal namero svojega nasprotnika in usmeril temu primerno svojo obrambo. V naslednjem potek boja: Prvo rundo je pričel Sharkey v silovitem tempo in zdelo se je, da je Dempsey negotov na nogah. Vendar je to prešlo po par sekundah in oba borca sta dajala in sprejemala silne, trde udarce, ne da bi prišel kdo iz ravnotežja.

— Po prvem odmoru je zadal Dempsey Sharkeyu celo vrsto levih kraljih udarcev, usmerjenih proti trupu nasprotnika, ki so z veliko silo sedeli. Toda Sharkey je vzdržal ta napad, udaril celo Dempseya na oko in mu zadal več udarcev na glavo. Druga rundo torej neodločno. — V tretji rundi se je Sharkey razgrel in udaril nasprotnika z veliko silo po glavi, ki se je pa takoj revaniziral z levim direktnim. Dempsey je postal nemiren in sprejel več težkih udarcev, tako da je tretjo rundo dobil Sharkey. — V četrti rundi sta bila oba borca videti nekoliko utrujena, tako da so jih udarci navadno šli preko cilja. Toda Dempsey si je kmalu opomogel in kratki udarci z levico so padali drug za drugim po Sharkeyu. Po odmoru sta oba borca zgubila sigurnosti in

Ljuba Jurković:

Marksistično pojmovanje nacij.

(Replika marksistom.)

Stališče marksizma do nacij in njihovih vprašanj, ki nikakor ne more vzdržati znanstvene kritike, je razumljivo, če pregledamo njihovo internacionalno ideologijo, ki je zlasti v vprašanju jezika zelo interesantna.

Dr. Sima Marković: Socializem pa bo ustvaril vse potrebne pogoje za najpopolnejši razvoj vseh narodov. Tudi v tem smislu bo socializem ojačil tendenco diferenciacije nanj. Ta tendenca se bo zlasti občutila v prvi fazi socialistične družbe. Na drugi strani pa bo socializem na temelju internacionalne razdelitve dela organiziral ves svet kot enotno gospodarsko skupnost, ki bo služila za podlago za unifikiranje, tako materialne, kakor tudi duševne kulture vseh nacij. Na ta način bo dobila tendenca unifikacije silen pogon. Ker se bo istočasno povečala tudi intenziteta prometa v največji meri, je jasno, da bo postala v socialistični družbi tendenca

unifikacije hitro dominantna. Ne ustvarjanje nacionalne, nego zgraditev internacionalne socialistične kulture, je v liniji razvoja socialistične družbe.

Marx in Engels: (v komunističnem manifestu) Nacionalne razdrojenosti in nasprotovanja med narodi izginjajo vedno bolj in bolj že z razvojem buržoazije, s svobodno trgovino, s svetovnim trgovim, enolično industrijsko proizvodnjo in njej odgovarjajočimi pogoji življenja. Vlada proletarijata bo že bolj pospešila to nazadovanje.

Karl Kautsky: Ne diferenciranje, temveč asimiliranje, ne pristop mas k nacionalni kulturi, temveč k evropski kulturi; ki se vedno bolj izenaučuje s svetovno kulturo — to je cilj socialističnega razvoja.

Dr. Sima Marković: Jezik kot nacionalno obeležje, kot ena od označb pojma nacije bo postopoma izginjal. Ni izključeno, da se bodo jeziki malih narodov nazadnje tudi povsem izgubili. Tako bo socializem ustvaril pogoje za naravni progres asimilacije nacij, olajšajoč internacionalni promet in pospešujoč unifikacijo splošne kulture.

Popolnoma v duhu marksističnega pojmovanja prihaja dr. Sima Marković v svoji knjigi do tega zaključka:

»Socializem, obsegajoč ves svet kot najtesnejšo gospodarsko in prometno skupnost« (rad bi vedel, katera je najširša gospodarska skupnost, če je ves svet najtesnejša?! Op. citatorja!) in ustvarjajoč na temelju socialističnega načina proizvodnje internacionalno socialistično duhovno kulturo — ima tendenco, da vse človeštvo preobrazí v eno nacijo.

Komunistična himna: Internacionala naj bo človeški rod!

Sedaj smo si na čistem, kako pojmuje marksizem nacije, vsaj za normalne možnosti, kaj pa mislijo relativni možgani in budala, ne briga to nikogar in ne bo to pomaknilo stvari ne naprej in ne nazaj. Svet se bo razvijal mirno in preko tega.

Mislím, gg. marksisti, da mi boste sedaj priznali poznavanje vaših teorij, med tem, ko jaz sumim v vaše poznavanje radikalizma. In se radi tega o tem z vami niti ne spuščam v debato. Prepuščam javnosti, da preso-di, kdo ima prav, kdo logično misli in kritično presoja razne teorije, vi ali jaz.

Kakor vidíte in kakor boste še videli, niste s svojimi odgovori nikakor uspeali, da bi potolkli moje konstatacije. (Konec.)

pravo cenitev distance, tako da so bili njih udarci brez moči, tudi če so zadeli. Kratko pred koncem runde je Dempsey zopet velenenno napadel ter zadel Sharkeya več kratkih levih udarcev, tako da si je to rundo zasigural. — V peti rundi je Sharkey napel vse sile in njegovi udarci so padali kakor toča na Dempseyovo glavo. Če bi bil imel Sharkey še tisto udarno moč kakor v početku, bi bil Dempsey po bil na tla. Tako pa je slednji vzdržal la obupen napad, vendarje končala runda v prid Sharkeyu. — V šesti rundi sta kazala oba bokserja znake velike utrujenosti; udarci so šli preko cilja in oba sta iskala rešitve v clinchu (objemu). V zadnji sekundi je udaril Sharkey bliskovito uppercut, s katerim si je tudi to rundo zajamčil. — Odločitev je padla v sedmi rundi. Dempsey je bil vsled številnih udarcev na glavo vendarle ranjen na oči, ki so mu zatekle in iz rane mu je začela curkljati kri. V tem hipu je udaril Sharkey z levico, hoteč izsiliti odločitev, Dempsey se je umaknil, zadet nasprotnika v želodec in udaril nato še težko levo kolebko proti jetrom. Sharkey je padel na kolena, zvalil se v stran in se ni mogel dvigniti, tako da je bil izštet. — Občinstvo je pozdravilo izid boja z nepopisnim navdušenjem, saj ima sedaj zopet borca, o katerem upa, da mu tudi najboljši boksa sveta ne bo kos.

Dohodki iz tega matcha znašajo 1.250.000 dolarjev; od te svote odpade na Dempseyja 400.000 (22 milijonov dinarjev), na Sharkeya 250.000 dolarjev (14 milijonov dinarjev), ostanek po odbitku stroškov pa vplačne v žep manager Tex Rickard. Zadovoljeni

so lahko torej vsi, manager, Dempsey in občinstvo, ker je njegov ljubljene zopet podal nov dokaz svoje moči. Edni nezadovoljnež je torej Sharkey; pa to Amerikanca ne briga; saj ima zopet svojega Dempseyja z njegovo čudovito udarno silo, vztrajnostjo in samozavestjo.

Književnost.

»ZENSKI SVET«.

Izšla je letošnja 7. številka »Ženskega Sveta«. Vsebnina je sledeča: Orazi in duše. — Zofka Kveder-Demetrovičeva. — Konec. — (Minka Govékarjeva.) — V samoti. Pesem. (Karlo Kocjančič.) — Junakinja zvestobe. Nadaljevanje. (Lea Faturjeva.) — Esfira. (Angelo Cerkevnik.) — Ko stopam zrana v jutro pomladno. Pesem. (Dora Grudnova.) — Rdeče kamelije. Pesem. (Dora Grudnova.) — Srečko Kosovel: Pesmi. (Vladimirova.) — Ženski tisk na Češkoslovaškem. (Marija Omeljčenkova.) — O svežem in pokvarjenem zraku. (Müller-Eržen.) — Poletje. Pesem (Poldi Leskovčeva.) — Naj nam bodo večeri. Pesem (Miran Jarc.) — Naša deca. Tonček. Pesem. (Miran Jarc.) — Izvestja: Po ženskem svetu. — Higijena. — Kuhinja. — Gospodinjstvo. — O lepem vedenju. — Ročna dela.

»LJUBLJANSKI ZVON«.

Izšla je julijska številka »Ljubljanskega Zvona«. Vsebnina je sledeča: Anton Novačan: Celjska kronika. Herman Celjski. — Joža Lovrenčič: Publius in Hispala. (Dalje prih.) — Anton Novačan: Capriccio. — Jo-

šip Westler: Iz Aškerčeve literarne ostaline. (Konec prih.) — Joža Glonar: Samhaber in njegovi »Preširenklänge«. (Konec prih.) — Vladimir Levstik: Hilarij Perna. (Dalje prih.) — A. Debeljak: Dubrovniku. — France Bevk: Poberina Rezi. (Konec prih.) — Književna poročila: Jos. Westler: Kriza naše srednje šole. (Dr. L.) — Anton Kristan: O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem do ustanovitve jugoslovanske socialno-demokratske stranke (1848—1896.) (Dr. L.) — Kronika: Revija slovenskega impresionizma. XI. razstava Narodne galerije. (K. Dobida.) — Ljudska univerza v Mariboru in »Zamišljeni pogledi na naše kulturno življenje« A. Lajovica. (Konec.) — Janko Kukovec: — Luksuzen ponatis nemškega Prešernovega »Krisla«. (Silva Trdina.) — Razgovor z Maeterlinckom. (Miran Jarc.) — Aškerčeva pesem »Natalija«. (J. W.) — Portret Zofke Kvedrove.

To in ono.

Poročnikova soproga, ki je nagovorila narednika, da je umoril njenega moža.

Evo zopet nenavaden slučaj tajinstvenosti ženske duše, ki jo mnogo psihologov in pisateljev analizira, secira in klasificira, ki pa ostane kljub temu nerazrešljiva uganka. V malem obsejnim francoskem mestu Modane, na italijanski meji je služboval dalje časa poročnik ženijske čete Alban. Poročnik Alban je bil sin siromašnih kmetijskih staršev. Imel je mlado, lepo soprogo iz plemiške rodbine, Renée-Victorine-Hélène

de Beauveny, ki je večkratna milijonarka ter v sorodstvu z visokimi državnimi funkcionarji v Parizu.

V Modani je služil tudi narednik Ponthier, pravtako sin siromašnih kmetijskih staršev, kot poročnik. Narednik je mlad dečko, ki so mu pričeli jedva pogajati brki pod nosom. Kaj je bilo med poročnikovo soprogo in narednikom pred umorom poročnika, ni znano. Mislimo pa, da se ne bo moil, kdor domneva, da sta imela intimno razmerje.

Eno zadnjih noči se je začel, med tem ko sta ležala poročnik in njegova soproga v spalnici v posteljah, v predstobi sumljiv šum.

»Vstani in pojdi pogledat, kaj je«, je dejala mlada soproga poročniku.

Poročnik je ubogal. Komaj pa je odprl vrata, sta počila dva strela in poročnik se je zgrudil smrtno ranjen na tla. V luninem svitu je spoznal napadalca: bil je narednik Ponthier. Drugi dan je bil Ponthier aretiran. Sprva je tajil, končno pa, konfrontiran s svojo žrtvijo priznal, da je izvršil atentat on ter da ga je pregovorila k temu poročnikova soproga, češ, da se bosta potem poročila.

Na podlagi te izpovedi je bila aretirana tudi poročnikova soproga, oziroma vdova — ker je poročnik poškodbam medtem podležel. Tudi ona je svojo krivdo hladnokrvno priznala. Mirno je pripomnila: »Hotela sem se ga iznebiti.«

Ker je odstopila vojaška oblast zadevo civilnemu kazenskemu sodišču, se bosta zagovarjala mladi narednik in njegova ljubica — milijonarka pred poročni sodiščem v Chambery-u.

Jan Weiss:

Baraka smrti.

»Vse pregledati! Iztepti odeje! — Slecite srajce, preiščite jih po šivih in gubah! — Ne verujte luknjam v zidu, zamašite razpoke v tramovih, izžgite vse špranje in razpoke, v kote namečite snegal!«

Vendar pa se ni nihče zganil. Nihče ni ubogal. — Neka sladka, mrzlična omotica se je lotila mišic in stekala mrzljivo po hrbtih, prav do nog. Vsi so nenadoma zahrepeneli po svojih sivih odejah, da bi se pod njimi mogli zviti v klobčiče, ali pa se pretegniti in zazehati in zmanjkati v temi.

Gospodski duh likerov in jestvin se je bolestno vlekel skozi nosnice in je postal neznošen. Sredi tišine se je naenkrat v vsej bolestnosti pokazala čudna slika izobilja in bogastva. — Brezmiselno štrleče steklenice, prevrnjeni kozarčki, mastna rakvica sardink, sklizka masa kaviarja, prgišče mokrih cigaret — to je bilo neko pijano, pošastno tihožitje, — blažen sen umetnika.

Napeta, soparna tišina se je bočila od ust do ust. Mogoče je to trajalo le trenutek, ker je čas, ki premika zvezde in kazalce na urah, bežal mimo te čumnate. Tukaj ni bilo časa, ker so bila okna do neba zastrta s polkni. Bilo je tiho, tiho, in v to tišino so molela

usta, omračena od edine skupne, strašne misli.

Nanaglomla, sredi tega molka, je pa izbruhnil divji, blazni smeh, kakor da se je cela stoneta nabirala in koplila za ta trenutek, ko je bruhnil. — To se je Křeček pri polni zavesti blazno zakrohotal. Nekje v odtenkih groze je posnel divjo smešnost položaja in se ni vzdržal.

»Tako torej,« se je davil s smehom, »nazadnje smo pa le tam! Naenkrat, iz ničesar ni! Smrt si dražil, Bareš, kakor da je za okonom, ona pa je že sedela tukaj, na robu storičevca!«

Gruber je znova zatulil.

»Bareš je kriv! — Prinesel je uši, da bi nas okužil; — Ojej! — Ojej! — A Jira je pa rekel...«

Jira! — Vsi so bili osupli od tega spomina. — Čutili so napol up, napol obup, da ga ni med njimi. Kako je vendar bilo mogoče, da se nihče ni nanj spomnil? Naenkrat je vsem bilo jasno, da jim ravno on tukaj manjka, ali pa da mogoče ravno zato manjka!

Jira je odšel po zdravila v Orenburg. — Skrivnostno mesto za hribom! — Sanje o tišini stolpov, bajka o srebrnem studencu z živo vodo! — Bareš je s svojega pohoda prinesel zlato in smrt! Danes pa čakamo nate, Jira, vrni se, o vrni! Prinesi nam beli prašek

življenja in nasuj nam ga v usta! Že dolga leta čakamo nate in danes je zadnji dan našega čakanja...

»Da bi vsaj že prišel! — Meni je slabo!« Zelinka je sedel in se z otrplimi pogledom, napetim čelom in steklenimi očmi zamaknil v peč.

»V glavi mi trešči... A — a — a — a, želodec!«

Vsi so pobledeli.

»Izlegni jezik!« je zarjovel Bareš.

Široki, topi, brazdoviti jezik, ki se je iztegnil iz Zelinkovih ust, je bil prevlečen s sklizko, zelenkasto mrenico, kakor s plesnijo.

»Odpni srajco!«

Srajca se je od vrata doli razvijala, iz reže so se pokazale moške prsi z dvema koci-nastima očkoma črnkastih bradavic. Ponekod je bila vneta koža posejana z rdečimi brizgi.

»To je tift!«

Barešova roka, ki se je doslej dotikala Zelinkove srajce, je odskočila in preplašeno odšinila po zraku, ko opaljena od ognja.

Zelinka se je pa čudno ravnodušno pretvarjal in z nekako ponarejeno brezskrbnostjo poslušal sodbo nad seboj.

»To vem že od jutraj,« se je trpko nasmehnil, »nisem vam hotel pokvariti gostije...«

»Oh, bog, o bog, ki si v nebesih,« je ble-

betal Čap in bulil z očmi v strop, ko da bi tam med tramovi sedel njegov bog.

Křeček se je neopaženo izgubil. — Slišati je bilo le Gruberja; njegovo jadikovanje je večših otožno prijenjavalo, pa spet naraslo v nerazumljivih krikih.

Bareš je ostal kruto, mračno miren...

»Zelinka,« je rekel trdo, »spomni se našega dogovora! — Izplačam ti dvesto rubljev in ti pojdeš!«

»Kam?«

»Kamor hočeš. Kjer te vzamejo! — Takoj odideš!«

»Če pa ne pojdem?«

»Boš zletel!«

»Se na um mi ne pride!«

»Mi smo zdravi in se ne damo okužiti!«

»Zdravi?«

Zelinka se je zlovešče zarežal.

»Kdo od vas je zdrav? — Nepojedeni kosi salame vas obtožujejo! — Sardinke z oljem se vam reže! — Zakaj ne kadite? — Cigarete vas izdajajo! Pokažite jezike! — Vročnost vam gleda iz oči! Ne igrajte komedije!«

»Strup brizga od tebe na vse strani! Od tebe gre smrad ko iz kanala! Pojdeš zlepa ali izgrda?«

»Ne pojdem, dokler ni vidim vaših trebu-hov! — Koga se sramujete? — Dame pro-sim, naj ne gledajo! Onile razcemerjeni frko-vec v temi naj pokaže prvi!«

Mag. št. 19898/27.

Razpis.

Mestni magistrat razpisuje oddajo

betonskega dela

za napravo ograjnega zidu ob Škofji ulici ozir. Vrazovem trgu in vrtom šentpeterskega župnišča.

Ponudbe je vložiti pri mestnem gradbenem uradu do **1. avgusta 1927** ob 11. uri dopoldne. Ofer-talni pripomočki se dobe istotam.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 23. julija 1927.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

**najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.**

Zahtevajte ponudbo. Telefon št. 2389.

**Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 7a, II. nadst.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.

KUPIMO

sledeče knjige — tudi
rabljene: »Trije muške-
tirje«, »Dvajset let pozne-
je«, »Deset let pozneje«.
Jugoslovanska knjigarna,
Ljubljana.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 58

Proda se ceno

pohištvo, štedilnik in ma-
la pečka. Naslov pove
uprava lista.

Pisalni **URANIJA** so najpopolnejši, vrhu-
stroji **URANIJA** nec nemške tehnike.

Najboljši v materialu so žvi-
carski **PLETILNI STROJI DUBIED**

NAJNIZJE CENE

tudi na mesečna odplačila samo pri
Josip Petelincu, Ljubljana
ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Zahtevajte prospekte!

Carinsko posredniški in špeditijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavija vse v to stroko spadajoče posle najhitreje
in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spainh voz S. O. E. za ekspresne
pošiljke.

Prodajalka

dobra moč v mešanem
blagu, želi premeniti me-
sto. Cenj. dopise na upra-
vo tega lista pod št. 11.
»Zanesljiva«.

»Ullstein's
Weltgeschichte«
(elegantno vezano) 12
Din 1000 naprodaj. Na-
slov v upravi.

WECK

čaje in aparati za ukuhovanje so
najcenejši, ker so najboljše. Znatno
znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška
zaloga:
Krekov trg 10 pri trdnici Frutkus, Ljubljana.

Širite...

»Narodni Dnevnik«!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. GREGORČIČEVA 23
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih listov. * Tiska časopise, knjige, brošure, oznake, tabele, vabila, letake, posvetnice itd. * LASTNA KNIHOVEDNICA. * TELEFON. ŠT. 2818

Izdajatelj: Aleksander Zeleznikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.